

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. november 2023
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0233(NLE)

14010/23
ADD 1

COEST 549
POLCOM 231

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: Eelnõu: KAUBANDUSKOOSSEISUS KOKKUTULNUD ELi-UKRAINA ASSOTSIEERIMISKOMITEE OTSUS ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu 8. peatüki XXI-A lisas sätestatud 1. etapi rakendamisele heakskiidu andmise kohta

I ADDENDUM

EELNÕU

**KAUBANDUSKOOSSEISUS KOKKUTULNUD ELi-UKRAINA
ASSOTSIEERIMISKOMITEE
OTSUS NR .../2023,**

...

**ühelt poolt Euroopa Liidu,
Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning
teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu
8. peatüki XXI-A lisas sätestatud 1. etapi rakendamisele
heakskiidu andmise kohta**

KAUBANDUSKOOSSEISUS KOKKUTULNUD ASSOTSIEERIMISKOMITEE,

võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelist assotsieerimislepingut,¹ eriti selle artiklit 153,

¹ ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping (edaspidi „leping“) allkirjastati 27. juunil 2014 ning see jõustus 1. septembril 2017.
- (2) Lepingu preambulis tunnistatakse Ukraina kohustust lähendada vastavalt lepingule järkjärgult oma õigusakte liidu õigusaktidele ja neid tulemuslikult rakendada, aidates seeläbi kaasa Ukraina majanduse järkjärgulisele integreerumisele liidu majandusega ning Ukraina ja liidu vahelise poliitilise assotsiatsiooni süvendamisele.
- (3) Vastavalt lepingu artiklile 154 lepivad lepinguosalisel kokku, et riigihangete valdkonnas avatakse nende turud üksteisele järkjärgult ja samaaegselt.
- (4) Lepingu artikli 153 lõigete 1 ja 2 kohaselt võtab Ukraina kohustuse viia oma olemasolevad ja tulevikus vastu võetavad riigihangete valdkonna õigusaktid järkjärgult vastavusse liidu riigihangete valdkonna õigustikuga. Selline õigusaktide lähendamine viiakse läbi etapiviisiliselt vastavalt lepingu 8. peatüki XXI-A lisas „Institutsionaalse reformi, õigusaktide ühtlustamise ja turulepääsu esialgne ajakava“ (edaspidi „XXI-A lisa“) esitatud ajakavale.

- (5) Lepingu artikli 153 lõike 2 kohaselt hindab kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee XXI-A lisas sätestatud iga etapi rakendamist. Kõnealuse hindamise tulemusena võidakse komitee otsusega anda etapi rakendamisele heakskiit.
- (6) XXI-A lisas on sätestatud, millised nõuded tuleb 1. etapi rakendamiseks täita.
- (7) Pärast seda, kui Venemaa oli alustanud agressioonisõda Ukraina vastu, kehtestas Ukraina sõjaseisukorra tõttu ja selle kehtivuse ajaks resolutsioonidega ajutised erandid oma riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamisest. XXI-A lisas sätestatud 1. etapi rakendamise hindamine põhineb Ukraina võetud kohustusel lõpetada ajutised erandid oma riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamisest 90 päeva jooksul pärast sõjaseisukorra lõppu või tühistamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesoleva otsuse lisas esitatud põhjustel antakse heakskiit Ukraina poolt XXI-A lisas sätestatud 1. etapi rakendamisele.

Artikkel 2

Käesolev otsus on vastu võetud bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi, ukraina ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

...

Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee nimel
esimees

sekretärid

Ukraina nimel

...

Euroopa Liidu nimel

...

LISA

Vastavalt XXI-A lisale tuleb 1. etapi rakendamiseks täita järgmised nõuded:

- 1) rakendada lepingu järgmisi sätteid:
 - a) artikli 150 lõige 2;
 - b) artikkel 151 ja
- 2) sõlmida kokkulepe lepingu artiklis 152 sätestatud reformistrateegia kohta.

Nõude 1 punkt a

Seoses nõude 1 punktiga a on lepingu artikli 150 lõikes 2 sätestatud järgmine: „Institutsioonilise reformi raames määrab Ukraina eelkõige:

- a) majanduspoliitika eest vastutava keskse täitevorgani, kelle ülesanne on tagada sidus poliitika kõikides riigihangetega seotud valdkondades. Selline organ hõlbustab ja koordineerib käesoleva peatüki rakendamist ja suunab õigusaktide lähendamise protsessi;

- b) erapooletu ja sõltumatu organi, kelle ülesanne on vaadata läbi otsused, mida hankijad on hankemenetluse käigus teinud. Selles kontekstis tähendab „sõltumatu“, et organ on hankijatest ja ettevõtjatest sõltumatu avalik asutus. Luuakse võimalus kõnealuse organi otsused kohtus vaidlustada.“

Lepingu artikli 150 lõike 2 punktis a sätestatud nõue on täidetud Ukraina seadusega nr 114-IX (mis käsitleb Ukraina riigihangete seaduse muutmist ja teatavate muude riigihankeüsteemi parandamist käsitlevate Ukraina õigusaktide muutmist), mille Ukraina parlament võttis vastu 19. septembril 2019 ja millega muudeti Ukraina 25. detsembri 2015. aasta riigihangete seadust nr 922-VIII (edaspidi „riigihangete seadus“).

Keskne täitevorgan, kelle ülesanne on tagada sidus poliitika ja selle rakendamine kõikides riigihangetega seotud valdkondades, on volitatud organ.

Riigihangete seaduse artiklis 7 on määratletud volitatud organ, kes vastutab riigihankepoliitika reguleerimise ja rakendamise eest talle riigihangete seadusega antud volituste piires.

Riigihangete seaduse artiklis 9 on sätestatud volitatud organi peamised ülesanded, mis on järgmised:

- 1) töötada välja ja kiita heaks riigihangete seaduse rakendamiseks ja riigihangete valdkonnas riikliku poliitika reguleerimiseks vajalikud eeskirjad;
- 2) analüüsida riigihankesüsteemi toimimist;
- 3) koostada ja esitada hiljemalt aruandeaastale järgneva aasta 1. aprilliks Ukraina ülemraadale, Ukraina ministrite kabinetile ja kontrollikojale aastaaruanne, mis sisaldab riigihankesüsteemi toimimise analüüsi (hankemenetluste ja -esemetega seotud kvantitatiivsete ja väärtusnäitajate, konkurentsitaseme ning kaebuste arvu kohta) ning üldist teavet riigihangete valdkonna kontrolli tulemuste kohta. Aastaaruanne avaldatakse volitatud organi ametlikul veebilehel;
- 4) teha hanketavade, sealhulgas rahvusvaheliste hanketavade kokkuvõte;
- 5) uurida parimaid rahvusvahelisi hanketavasid, teha nende kohta kokkuvõte ja neid levitada;
- 6) tagada volitatud organi veebiportaali ja volitatud organi teabekeskuse toimimine;

- 7) hallata volitatud organi teabekeskuse sisu;
- 8) jagada üldsusele teavet seoses riigihankeüsteemi parandamisega;
- 9) korraldada hankeküsimusi käsitlevaid koosolekuid ja seminare;
- 10) teha rahvusvahelist koostööd riigihangete valdkonnas;
- 11) töötada välja ja kiita heaks dokumendid järgmise kohta:
 - hankedokumentide näidised;
 - volitatud isikut käsitlevad näidiseeskirjad;
 - hankekomisjoni käsitlevad näidiseeskirjad;
 - hankeeseme hinnangulise väärtuse määramise näidismetoodika;
 - olelusringi kulude kindlaksmääramise näidismetoodika;
 - hankeeseme kindlaksmääramise kord;
 - riigihankealase teabe avaldamise kord;

- raamlepingute sõlmimise ja rakendamise kord;
 - pakkumuse tagatise vorm ja nõuded;
 - volitatud isikute testimise korraldamise kord;
 - vormistusvigade loetelu;
- 12) anda üldisi soovitusi riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamise kohta;
 - 13) anda volitatud organi teabekeskuse kaudu tasuta soovituslikku nõu;
 - 14) teha koostööd avaliku sektori asutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega korruptsiooni ennetamiseks riigihangete valdkonnas;
 - 15) jagada üldsusele teavet riigihankepoliitika ja -eeskirjade kohta;
 - 16) anda ja tühistada e-platvormide tegevuslube;
 - 17) vaadata läbi keskse hankeasutuse määramise ja/või loomise taotlused;

- 18) töötada koos teiste asutustega välja suunised, mis käsitlevad hankevaldkonna sektoripõhiseid iseärasusi, ning avaldada need volitatud organi teabekeskuses.

Volitatud organi ülesandeid täidab Ukraina majandusministeerium, eelkõige selle riigihangete ja konkurentsipoliitika osakond. Riigihangete ja konkurentsipoliitika osakonna struktuur, vastutusala ja ülesanded on üksikasjalikult sätestatud riigihangete ja konkurentsipoliitika osakonna eeskirjades.

Seoses lepingu artikli 150 lõike 2 punktis b sätestatud nõudega loob Ukraina monopolivastane komitee kooskõlas Ukraina monopolivastast komiteed käsitleva eriseaduse (edaspidi „AMCU“ ja „AMCU seadus“) 5. veebruari 2021. aasta muutmise seadusega nr 1219-IX kaebuste läbivaatamise asutusena komisjoni, kes hakkab läbi vaatama riigihankealaste õigusaktide rikkumisi käsitlevaid kaebusi ning täitma muid volitusi, mis on sätestatud Ukraina riigihangete seaduses, 11. jaanuari 2001. aasta majanduskonkurentsi kaitse seaduses nr 2210-III (muudetud redaktsioonis) ja AMCU seaduses (edaspidi „komisjon“).

AMCU on eristaatusega riigiasutus. AMCU on Ukraina presidendi kontrolli all tegutsev sõltumatu asutus, millel on aruandekohustus Ukraina ülemraada ees. Selline sõltumatus on seadusandlikul tasandil tagatud Ukraina riigihangete seaduse ja AMCU seaduse asjakohaste sätetega.

Iga komisjon peaks koosnema kolmest isikust, kellele on antud õigus vaadata läbi riigihanke valdkonna kaebusi.

AMCU võttis 1. aprillil 2021 vastu määruse nr 9-пн, mis käsitleb riigihankealaste õigusaktide rikkumisi käsitlevate kaebuste läbivaatamise eest vastutava voliniku konkurentsipõhise valiku menetluse ja ametisse nimetamise heakskiitmist. Selle alusel nimetab riigihankealaste õigusaktide rikkumisi käsitlevate kaebuste läbivaatamise eest vastutava voliniku (edaspidi „volinik“) ametisse AMCU esimees. AMCU seaduse kohaselt nimetatakse iga volinik ametisse seitsmeks aastaks, kuid mitte rohkem kui kaheks järjestikuseks ametiajaks.

Volinike suhtes kohaldatakse korruptsiooni ennetamise valdkonna õigusaktidega kehtestatud nõudeid ja piiranguid ning nende puhul Ukraina 10. detsembri 2015. aasta avaliku teenistuse seadust nr 889-VIII (muudetud redaktsioonis) ei kohaldata. Volinikud ei ole Ukraina valitsuse, seadusandliku organi ega presidendi kantselei liikmed ega allu neile. AMCU seaduse artikli 6 lõike 1 kohaselt ei või volinik, kes on kaebuse objektiks oleva isiku või hankijaga seotud isik, osaleda asjaomase kaebuse läbivaatamises ja selle kohta otsuste tegemises ning asjaomase kaebuse läbivaatamise ja selle kohta otsuse tegemise perioodil peab teda asendama teine volinik, kelle määrab kindlaks AMCU esimees, või antakse kaebus käsitleda teisele komisjonile.

Volinikud nimetab ametisse AMCU esimees, kui volinikukandidaadid on läbinud erikontrolli, nagu on ette nähtud Ukraina 14. oktoobri 2014. aasta seaduses nr 1700-VII (muudetud redaktsioonis), mis käsitleb korrupsiooni ennetamist.

Komisjoni otsused võetakse vastu AMCU nimel ja need on siduvad.

AMCU otsused võib edasi kaevata 30 päeva jooksul alates nende avaldamisest elektroonilises riigihangete süsteemis.

Vastavalt 3. juuni 2021. aasta seaduse nr 1530-IX (millega muudetakse riigihangete seadust ja muid Ukraina seadusi seoses süsteemi toimimise parandamisega ja riigihangete kohta esitatavate kaebustega) lõpp- ja üleminekusätetele peaksid uued sätted, mis käsitlevad AMCU volituste kasutamist riigihankealaste õigusaktide rikkumisi käsitlevate kaebuste läbivaatamise valdkonnas ja komisjoni(de) tegevust, jõustuma selle (nende) moodustamise päeval.

Kuna Venemaa alustas Ukraina vastu agressioonisõda, lõpetas AMCU pärast 2022. aasta 24. veebruari ajutiselt riigihankealaste õigusaktide rikkumisi käsitlevate kaebuste läbivaatamise. Apellatsiooniorгани tegevus taastati täielikult 2022. aasta aprillis.

13. veebruaril 2023 kuulutati AMCU esimehe käskkirjaga nr 79-BK välja värbamismenetlus vabade volinikukohtade täitmiseks, mis on praegu veel pooleli, võttes arvesse riigihankealaste õigusaktide rikkumisi käsitlevate kaebuste läbivaatamise eest vastutava voliniku konkurentsipõhise valimise ja ametisse nimetamise menetlusele esitatavaid nõudeid.

Nõude 1 punkt b

Seoses nõude 1 punktiga b ja lepingu artikli 151 kohaselt peavad lepinguosalisel täitma kõnealuse artikli lõigetes 2–15 sätestatud hankemenetluse põhinõuded, mis käsitlevad lepingute avaldamist, sõlmimist ja kohtulikku kaitset. Need põhinõuded tulenevad otseselt liidu riigihangete valdkonna õigustikuga ette nähtud riigihanke-eeskirjadest ja -põhimõtetest, sealhulgas mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõttest.

Vastavalt riigihangete seadusele toimuvad riigihankemenetlused Ukrainas järgimiste põhimõtete kohaselt:

- 1) tagatakse aus konkurents pakkujate vahel;
- 2) tagatakse maksimaalne kulude kokkuhoid, tõhusus ja proportsionaalsus;
- 3) tagatakse avatus ja läbipaistvus hankemenetluse kõigis etappides;
- 4) pakkujaid ei diskrimineerita ja neid koheldakse võrdselt;

- 5) pakkumusi hinnatakse ning lepingud sõlmitakse objektiivselt ja erapooletult;
- 6) ennetatakse korruptiivset tegevust ja kuritarvitusi.

Riigihangete seaduses on sätestatud, et kodumaised ja välismaised pakkujad osalevad hankemenetlustes võrdsetel tingimustel, olenemata nende omandivormist ja ettevõtte õiguslikust struktuurist.

16. detsembril 2021 vastu võetud riigihangete seaduse muutmise seadusega nr 1977-IX (mis käsitleb Ukraina riigihangete seaduse muudatusi, mille eesmärk on luua kestliku arengu ja omamaise tööstuse moderniseerimise eeltingimused) nähti ette ajutised omamaise sisu nõuded toorainete, materjalide, koostude, seadmestike, osade, koostisosade ja komplekttoodete, ehitustööde, teenuste ja muu suhtes kümneks aastaks alates 2022. aastast. Neid nõudeid ei kohaldata selliste hangete suhtes, mis kuuluvad Ukraina 16. märtsi 2016. aasta seaduse nr 1029-VIII (mis käsitleb Ukraina ühinemist riigihangete lepinguga) sätete kohaldamisalasse või Ukraina ülemraada poolt heaks kiidetud muude Ukraina rahvusvaheliste lepingute riigihankeid käsitlevate sätete kohaldamisalasse. Seega ei kohaldata neid omamaise sisu nõudeid pakkumuste suhtes, mille on esitanud Euroopa Liidu ettevõtjad – olenemata sellest, kas nad on asutatud Ukrainas või mitte – või mis käsitlevad Euroopa Liidust pärit pakkujate tooteid, teenuseid või ehitustöid.

Alates 1. augustist 2016 toimub enamik hankemenetlusi Ukrainas üksnes Prozorro elektroonilise riigihangete süsteemi kaudu. Kogu teave riigihangete kohta, sealhulgas hanke esemele ja pakkujatele esitatavaid nõudeid sisaldavad hankedokumendid, avaldatakse elektroonilises riigihangete süsteemis.

Hanke esemed on määratletud riikliku ühtse riigihangete klassifikaatoriga (DK 021:2015), mis on kohandatud ELi ühtse riigihangete klassifikaatoriga. Ühtse riigihangete klassifikaatori abil soovitakse saavutada ühtlust riigihanke eseme kirjeldamisel, et tagada suurem läbipaistvus ja tõhus konkurentsikeskkond.

Osalemiskutsele vastamise ja pakkumuste esitamise tähtajad on sätestatud riigihangete seaduses ja need erinevad olenevalt hankemenetlusest:

- avatud pakkumismenetluse väljakuulutamise korral vähemalt 15 päeva, kui eeldatav hankemaksumus ei ületa piirmäärasid, ja vähemalt 30 päeva, kui eeldatav hankemaksumus ületab allpool esitatud piirmäärasid;
- võistleva dialoogi menetluse väljakuulutamise korral vähemalt 15 päeva, kui eeldatav hankemaksumus ei ületa piirmäärasid, ja vähemalt 30 päeva, kui eeldatav hankemaksumus ületab allpool esitatud piirmäärasid;
- piiratud pakkumismenetluse väljakuulutamise korral vähemalt 30 päeva enne kvalifitseerimiseks esitatud dokumentide vastuvõtmise tähtaega.

Eespool nimetatud piirmäärad on kaupade ja teenuste puhul 133 000 eurot ning ehitustööde puhul 5 150 000 eurot. Kui hanke hinnanguline maksumus ületab piirmäärasid, tuleb hankemenetluse teadaanne avaldada ka elektroonilises riigihankesüsteemis inglise keeles.

Riigihangete seaduses on sätestatud, et riigihankelepingud sõlmitakse läbipaistvalt kooskõlas varem teatavaks tehtud kriteeriumide ja eeskirjadega. Teave eduka pakkuja kohta kuvatakse elektroonilises riigihangete süsteemis. Pakkujad, kelle pakkumus lükati tagasi, võivad taotleda hankijalt elektroonilise riigihangete süsteemi kaudu teavet eduka pakkuja esitatud pakkumuse kohta, sealhulgas selle eeliste kohta võrreldes nende endi tehtud pakkumusega, ning avaliku sektori hankija on kohustatud vastama sellisele teabenõudele viie päeva jooksul.

Pärast seda, kui Venemaa oli alustanud agressioonisõda Ukraina vastu, kehtestas Ukraina sõjaseisukorra tõttu ja selle kehtivuse ajaks resolutsioonidega erandid oma riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamisest, sealhulgas seoses riigihangete menetluse, pakkujatele esitatavate nõuete ja kaitsealaste riigihangetega. XXI-A lisas sätestatud 1. etapi rakendamise hindamine põhineb Ukraina võetud kohustusel lõpetada ajutised erandid oma riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamisest 90 päeva jooksul pärast sõjaseisukorra lõppu või tühistamist.

Nõue 2

Vastavalt XXI-A lisas sätestatud 1. etapi teisele nõudele on vaja heaks kiita lepingu artiklis 152 osutatud tegevuskava.

Lepingu artikli 152 lõikes 1 on sätestatud, et enne õigusaktide järkjärgulise lähendamise alustamist esitab Ukraina kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomiteele lepingu IV jaotise 8. peatüki rakendamise põhjaliku tegevuskava koos ajakava ja vahe-eesmärkidega. See tegevuskava, mis lepingu kohaselt peab vastama XXI-A lisas sätestatud etappidele ja ajakavale, peab sisaldama kõiki reforme, mis on vajalikud õigusaktide lähendamiseks liidu õigustikule ja institutsioonilise suutlikkuse suurendamiseks.

Ukraina ministrite kabinet võttis 24. veebruaril 2016 oma resolutsiooniga nr 175-p vastu riigihankesüsteemi reformimise strateegia (tegevuskava). Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee esitas oma 14. mai 2018. aasta otsusega nr 1/2018 heakskiitva arvamuse lepingu 8. peatüki rakendamise põhjaliku tegevuskava kohta.
